

In het 'onpartijdige' wereldje van de burgerberaden waait de politieke wind alleen uit de linkse hoek

Door [Calvin Schukkink](#) - 29 maart 2025
Geplaatst in [Burgerberaden](#) - [Democratie](#)

Burgerberaden worden aangeprezen als hippe democratische participatie van onderop. Maar in de praktijk worden ze vooral gebruikt om een progressieve agenda door te drukken.

Eind januari is het Nationaal Burgerberaad Klimaat (NBK) van start gegaan. 175 deelnemers, geselecteerd op basis van 'leeftijd, opleidingsniveau, woonplaats en houding tegenover het klimaatvraagstuk' die samen een 'representatieve afspiegeling' van de Nederlandse bevolking zouden vormen, komen zes weekenden bijeen. Eerst om 'bijgeschoold' te worden over klimaatverandering en daarna om onder begeleiding in werkgroepen na te gaan hoe we in Nederland kunnen 'eten, spullen gebruiken en reizen op een manier die beter is voor het klimaat'. In september, zo is de bedoeling, presenteert het NBK zijn advies aan de politiek.

'Inzichten uit de klimaatpsychologie'

Op lokaal niveau wordt al langer gewerkt met burgerberaden. Neem het burgerberaad in Haarlem. Vanaf november 2023 tot en met januari 2024 kwamen negentig Haarlemmers samen om in opdracht van de gemeente na te denken over de vraag hoe inwoners geholpen kunnen worden om CO2-uitstoot te verlagen.

Tijdens vijf bijeenkomsten voerde het beraad onderling en met uitgenodigde 'experts' overleg. Aan het eind van de rit stelden ze met elkaar een adviesrapport op dat werd overhandigd aan het college van burgemeester en wethouders. Het beraad adviseerde onder meer het aanstellen van

In het 'onpartijdige' wereldje van de burgerberaden waait de politieke wind alleen uit de linkse hoek

'klimaatambassadeurs' die diverse wijken van Haarlem vertegenwoordigen, uitbreiding van het aantal plekken waar maximaal 30 kilometer per uur mag worden gereden en het 'actief voorlichten en motiveren van Haarlemmers om CO2 te verminderen'. Daarbij zou nog 'veel winst' zijn te behalen, 'ook op scholen'.

De leden van het burgerberaad werden bijgepraat door verschillende 'deskundigen', onder meer uit kringen van de Stichting Klimaatgesprekken. Dat is naar eigen zeggen 'de klimaatcoachopleider van Nederland'. 'De door ons opgeleide klimaatcoaches,' zo heet het, 'organiseren workshops en trainingen voor buurtgenoten, organisaties, bedrijven, onderwijsinstellingen en overheden'. Daarbij wordt gebruik gemaakt van 'inzichten uit de klimaatpsychologie': 'Je krijgt inzicht in hoe gedragsverandering werkt, welke rol emoties spelen en hoe je psychologische obstakels kunt overwinnen.'

Ook in Zwolle werd op initiatief van de gemeenteraad een soortgelijk burgerberaad opgetuigd. 10.000 willekeurig geselecteerde Zwollenaren kregen in oktober 2023 een brief op de deurmat met de uitnodiging om mee te denken over 'een klimaatneutraal Zwolle'. Ook Zwollenaren die geen persoonlijke uitnodigingsbrief van de gemeente kregen, konden via een open inschrijving alsnog kans maken op deelname aan het burgerberaad. De 120 burgers die de eindselectie haalden, mochten zich buigen over de vraag hoe Zwolle in 2040 'op een eerlijke manier' klimaatneutraal moet worden.

Na vijf bijeenkomsten kwam het burgerberaad met een eindrapport waarin de gemeente onder meer werd geadviseerd 'consuminder-gedrag actief te bevorderen' en om 'alle inwoners, bedrijven en wijkteams actiever te informeren over klimaatneutrale initiatieven'. Ook zouden burgers en bedrijven gestimuleerd moeten worden om 'lid te worden van verenigingen die momenteel binnen Zwolle duurzame energie opwekken, zoals bijvoorbeeld Blauwvinger Energie'. Datzelfde Blauwvinger Energie was bij monde van voorzitter en medeoprichter Kees de Vries ook als deskundige aanwezig om het burgerberaad bij te praten over verduurzaming. De Vries is zelf eigenaar van een aantal projecten voor zonneparken op land en water in Zwolle. Een andere deskundige die het burgerberaad kwam informeren, was Jeike Wallinga, lector Energietransitie van de Zwolse hogeschool Windesheim.

'Groener en gezonder'

Ook in Rotterdam hield een gemeentelijk burgerberaad zich bezig met klimaatkwesties. 'Wilt u iets doen voor uw buurt, stad en toekomstige generaties? Meld u dan aan voor het Burgerberaad Klimaat,' stond te lezen in de uitnodigingsbrief die naar 10.000 willekeurig geselecteerde Rotterdammers werd gestuurd. 'In 2030 moeten onze straten en wijken groener en gezonder zijn voor alle Rotterdammers. We zijn met z'n allen goed op weg, maar er moet nog veel gebeuren.'

Tot de 'deskundigen' die het Rotterdamse burgerberaad mochten toespreken, hoorde Kees Vendrik, oud-Tweede Kamerlid voor GroenLinks, later lid van de Algemene Rekenkamer en hoofdeconoom bij Triodos Bank en inmiddels voorzitter van het Nationaal Klimaat Platform. Tijdens zijn presentatie legde Vendrik aan het burgerberaad uit 'waarom het belangrijk is dat steden zoals Rotterdam actief met klimaatbeleid bezig zijn en welke rol burgers daarbij kunnen spelen'. Ook de Klimaatcoalitie

In het 'onpartijdige' wereldje van de burgerberaden waait de politieke wind alleen uit de linkse hoek

Rotterdam stond als 'expert' op de deelnemerslijst. Dat is een samenwerkingsverband van onder meer Extinction Rebellion Rotterdam, Grootouders voor het Klimaat Rotterdam, Lokaal FNV Rotterdam en Milieudefensie.

Bij de burgerberaden duikt voortdurend de non-profitorganisatie Bureau Burgerberaad op, naar eigen zeggen gespecialiseerd in 'onafhankelijk advies en ondersteuning aan politici en ambtenaren', maar ook in 'trainingen voor ervaren gespreksbegeleiders en communicatiespecialisten' en 'algehele kennisontwikkeling van de burgerberaadpraktijk'. Ook kan het Bureau Burgerberaad optreden als 'onafhankelijk toezichthouder om de kwaliteit en integriteit van het proces te bewaken'. Daarbij geldt het motto 'niet links of rechts, maar partijoverstijgend'.

Maar wat is de werkelijkheid? Het Bureau Burgerberaad is in 2021 mede opgericht door cultuurhistoricus Eva Rovers, voorheen vooral bekend als biograaf van Boudewijn Büch. In 2020 stelde ze in samenwerking met Extinction Rebellion Nederland de bundel *Nu het nog kan* samen. 'We leven in een uitzonderlijke tijd. Alles staat op het spel: ons welzijn, onze toekomst, onze planeet,' zo luidde de flaptekst. 'Samen kunnen we een einde maken aan de wereldwijde klimaatcrisis en de ecologische ramp die zich aan het voltrekken is. Niemand hoeft machteloos toe te kijken. Maar het is nu of nooit. Dit boek geeft je hoofd de kennis, je hart het vuur en je handen de instrumenten om in actie te komen tegen extinctie en vóór het leven. Lees, leer en rebelleer. Nu het nog kan.' Twee jaar later, in 2022, zorgde Rovers met haar door De Correspondent uitgegeven bestseller *Nu is het aan ons* voor een landelijke doorbraak van het fenomeen burgerberaad.

'Democratische fitness'

Adviseur van het Bureau Burgerberaad is Charley Fiedeldij Dop, voorheen programmamaker bij Pakhuis de Zwijger, een [radicaal-links georiënteerd praaathuis in Amsterdam](#).

Communicatiemedewerker en projectleider 'democratische fitness' is Yadira de Jong. Ook zij was eerder betrokken bij Pakhuis de Zwijger.

In het bestuur van Bureau Burgerberaad zit onder anderen Esin Erdoğan, die belangenbehartiger is voor 'internationaal klimaatrechtvaardigheid' en diverse ngo's vertegenwoordigde bij de klimaatconferentie in Dubai (2023). Ze richt zich op de 'link tussen gendergelijkheid en de klimaatcrisis'.

In de raad van advies van Bureau Burgerberaad hebben onder anderen klimaatpaus Ed Nijpels en voormalig Tweede Kamervoorzitter Gerdi Verbeet (PvdA) zitting. Maar ook de Vlaamse archeoloog David Van Reybrouck, die onlangs door een filosofische stichting werd uitgeroepen tot 'Denker der Nederlanden'. In 2022 verkondigde Van Reybrouck in zijn Huizinga-lezing dat burgers door middel van burgerlijke ongehoorzaamheid in opstand moeten komen tegen 'ecocide' en onwelgevallige wetten aan hun laars moeten lappen. Sinds 2018 zijn Van Reybrouck en Rovers een stel.

WYNIA'S WEEK

In het 'onpartijdige' wereldje van de burgerberaden waait de politieke wind alleen uit de linkse hoek

Participatie of manipulatie?

Al met al maakt het wereldje van de burgerberaden een allesbehalve onpartijdige indruk. Burgers wordt niet gevraagd óf ze klimaatbeleid willen intensiveren, maar hóe ze dat willen doen. Bovendien hebben de 'deskundigen' en 'experts' die daarbij assisteren in de meeste gevallen een politieke, lees: progressieve agenda. Gaat het bij de burgerberaden om participatie of om manipulatie? Het lijkt een retorische vraag.

[Calvin Schukkink](#) is verslaggever van Wynia's Week en masterstudent staats- en bestuursrecht aan de Universiteit Utrecht.

Wynia's Week verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar**, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. U maakt dat samen met de andere donateurs mogelijk. Doet u weer mee, **ook in 2025**? Kijk [HIER](#). Hartelijk dank!